

Research Article

การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการดัดแปลงร่างกายเพื่อความงาม:
กรณีศึกษาการมัดเท้าของสตรีจีนโบราณและการใส่ห่วงยึดคอ
ของกะเหรี่ยงในประเทศไทย

A COMPARATIVE STUDY OF BODY MODIFICATION CULTURE FOR BEAUTY:
CASE STUDIES OF CHINESE FOOT BINDING AND KAREN LONG NECK TRADITION
IN THAILAND

สุรัตน์วดี มุนินทรพงษ์ สายธาร เพ็ชรเขียว และ ชลธิ์ เสมอเชื้อ*
สาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Suratwadee Munintharaphong Saithan Phetkhiew and Chonlatee Samerchure*
Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajabhat University

*E-mail: Chonlatee.s@pnru.ac.th

Received: 2025-12-20

Revised: 2025-05-04

Accepted: 2025-05-27

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์เปรียบเทียบวัฒนธรรมการมัดเท้าของสตรียุคโบราณในประเทศจีนและการใส่ห่วงยึดคอในกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในประเทศไทย 2) วิเคราะห์ผลกระทบที่สืบเนื่องของวัฒนธรรมการมัดเท้าของสตรียุคโบราณในประเทศจีนและการใส่ห่วงยึดคอในกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการศึกษาใช้การค้นคว้าเชิงเอกสาร ภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้รวบรวมมาทำการวิเคราะห์และพิจารณาความเชื่อมโยง ตีความข้อมูลร่วมกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องภายในกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ แล้วจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางเปรียบเทียบและการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยการเปรียบเทียบประเพณีมัดเท้าของสตรีจีนโบราณและการใส่ห่วงคอของชาวกะเหรี่ยงคองยาวแสดงถึงความสัมพันธ์ซับซ้อนระหว่างความงามและสถานะทางสังคม ทั้งสองวัฒนธรรมใช้การดัดแปลงร่างกายเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและสัญลักษณ์รูปแบบทุนทางวัฒนธรรมที่แปลงเป็นสถานะทางสังคมและโอกาสทางเศรษฐกิจ การปฏิบัตินี้สะท้อนระบบปิตาธิปไตยที่กำหนดมาตรฐาน

ความงามของผู้หญิง และถึงแม้ทั้งสองประเพณีมีผลลัพธ์ต่างกัน กล่าวคือ การมัดเท้าถูกยกเลิกปฏิบัติ ขณะที่การใส่ห่วงคอยังคงดำรงอยู่โดยถูกปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่แนวคิดเรื่องการดัดแปลงร่างกายเพื่อความงามยังคงดำรงอยู่ในรูปแบบสมัยใหม่ เช่น การทำศัลยกรรม การศึกษาวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าวัฒนธรรมมีพลวัตและการอนุรักษ์ควรตั้งอยู่บนการเคารพสิทธิของแต่ละบุคคล

คำสำคัญ : วัฒนธรรม การมัดเท้า การใส่ห่วงคอ จินโบราณชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ดัดแปลงร่างกาย

ABSTRACT

The objectives of this research were to : 1) conduct a comparative analysis of foot binding culture among women in ancient China and neck ring wearing among Karen ethnic groups in Thailand; 2) analyze the consequential impacts of foot binding culture in ancient China and neck ring wearing among Karen ethnic groups in Thailand. This qualitative research employs documentary research methodology within relevant theoretical frameworks. The collected data were analyzed to identify connections and interpreted in conjunction with related concepts and theories within the established conceptual framework. Research findings were presented through comparative tables and descriptive analysis according to the research objectives.

The comparative study of ancient Chinese foot binding and neck ring wearing among long-necked Karen reveals the complex relationship between beauty and social status. Both cultures utilized physical body modification as cultural symbols and forms of cultural capital that could be converted into social status and economic opportunities. These practices reflect patriarchal systems that determined female beauty standards. Despite different outcomes—foot binding being abolished while neck ring wearing persists, having been adapted for cultural tourism—the concept of body modification for beauty continues to exist in modern forms such as cosmetic surgery. This research indicates that culture is dynamic, and its preservation should be based on respect for individual rights.

Keywords : Culture, Foot-binding, Neck rings, Ancient China, Karen ethnic group, Body modification

บทนำ

วัฒนธรรมเป็นการกล่าวถึงความเชื่อ ค่านิยม วิธีชีวิตที่ผู้คนในแต่ละสังคมได้สร้างขึ้น และส่งต่อกันมาซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย วัฒนธรรมสะท้อนถึงวิถีการดำเนินชีวิต แนวคิด ในการมองโลก รวมถึงวิธีการที่ผู้คนในสังคมแต่ละ ยุคสมัยสร้างความสัมพันธ์และติดต่อสื่อสารกัน ผ่านรูปแบบวิธีการต่าง ๆ อาทิ ภาษา ศาสนา ศิลปะ การกินอยู่หรือประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ ทั้งหมดนี้ รวมเรียกว่า วัฒนธรรม เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วย กำหนดและสร้างความเป็นตัวตนของแต่ละบุคคล และสังคม วัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่หรือชุมชน ย่อมมีความแตกต่างและหลากหลาย (Santasombat, 1997)

สาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศไทย ต่างมีวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีการดำเนินชีวิต ที่หลากหลายและแตกต่างกัน ดังเช่น การมัดเท้า ภาษาจีนเรียกว่า (缠足 chán zú) เป็นวิถีปฏิบัติ ของสตรีชาวจีนในยุคโบราณ โดยใช้ผ้าพันเท้า และมัดให้แน่นไว้เป็นเวลานานจนเท้าค่อย ๆ บิดงอ ได้รูปทรงตามที่ต้องการและเล็กลงเป็นรูปทรง สามเหลี่ยม เรียกว่า “เท้าดอกบัว” สิ่งนี้ถูกมองว่า เป็นเครื่องหมายของความงามและสถานะทางสังคม ของผู้หญิง ซึ่งจะได้รับการยกย่องและมีโอกาส ในการแต่งงานที่ดีกว่า ในเด็กเริ่มมัดเท้าตั้งแต่ อายุ 4-5 ปี เพื่อชะลอการเจริญเติบโตของเท้า กระบวนการมัดเท้านี้ก่อให้เกิดความเจ็บปวด เป็นอย่างมาก อาจส่งผลต่อการเคลื่อนไหวไป ตลอดชีวิต อย่างไรก็ตามในช่วงเวลานั้นยังคงมี การปฏิบัติอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้เนื่องจากการมัด

เท้าเป็นทั้งสัญลักษณ์ของความงามและการควบคุม ทางสังคมที่สะท้อนถึงบทบาทและสถานะของ ผู้หญิง (He, 2018)

การใส่ห้วงคอของกลุ่มกะเหรี่ยงปะดอง หรือกะเหรี่ยงคอยาวในประเทศไทย มีวิถีปฏิบัติ สวมใส่ห้วงทองเหลืองขดเรียงกันหลายชั้นบริเวณ รอบคอ เริ่มใส่ให้กับเด็กผู้หญิงตั้งแต่อายุประมาณ 5-9 ปีโดยเริ่มจากโลหะที่มีขนาดเล็กและค่อย ๆ เพิ่มจำนวนห้วงขึ้น ทำให้ออกดูยาวขึ้น แม้ว่ากระดูกคอ จะไม่ได้ยืดออกจริง แต่แรงกดของห้วงจะทำให้ กระดูกไหปลาร้าและกระดูกสันหลังส่วนบน เคลื่อนต่ำลง (Lapo, 2018) ทำให้เกิดภาพลวงตา ว่าคอยาวขึ้น ประเพณีนี้เกี่ยวข้องกับความเชื่อ ทางศาสนาและการป้องกันภัยอันตราย นอกจากนี้ ยังถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ของความงามและสถานะ ของผู้หญิงในชุมชน

สองตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นนี้ มีความคล้ายคลึงกันในการสะท้อนถึงความงาม และสถานะทางสังคม แต่แตกต่างกันในแต่ละ บริบททางสังคมด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงสนใจวิเคราะห์ เปรียบเทียบประเพณีการมัดเท้าของสตรีจีน และการใส่ห้วงคอของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ในประเทศไทย ในแง่มุมมองการสะท้อนถึงคุณค่า และสถานะทางสังคมของผู้หญิงในสังคมดั้งเดิม โดยมุ่งหวังให้บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ การทำความเข้าใจวัฒนธรรมในมิติต่าง ๆ ตลอดจน ผลกระทบที่สืบเนื่องของวัฒนธรรม ประเพณี อันรวมถึงความเชื่อและค่านิยมที่ฝังลึกในสังคมที่มี การเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

วัตถุประสงค์

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบวัฒนธรรมการมัดเท้าของสตรียุคโบราณในประเทศจีนและการใส่ห่วงยึดคอของชาวกะเหรี่ยงคอยาวในประเทศไทย

2. วิเคราะห์ผลกระทบที่สืบเนื่องของวัฒนธรรมการมัดเท้าของสตรียุคโบราณในประเทศจีนและการใส่ห่วงยึดคอของชาวกะเหรี่ยงคอยาวในประเทศไทย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เพิ่มพูนองค์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายของแนวคิดเรื่องความงามในวัฒนธรรมต่าง ๆ

2. เปิดมุมมองแก่ผู้สนใจศึกษาในการมองประเพณีดั้งเดิมอย่างเข้าใจจากแง่มุมทางวัฒนธรรมของความไม่เท่าเทียมทางเพศที่สะท้อนผ่านการควบคุมร่างกาย

ทบทวนแนวคิด

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัยนี้คือ ทฤษฎีการเปรียบเทียบทางวัฒนธรรม (Cross-Cultural Comparison Theory) ของ Ruth Benedict (1934) เป็นแนวคิดทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาที่มุ่งเน้นการศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมต่าง เข้าใจความหมายและบริบทของแต่ละประเพณีและวิเคราะห์ผลกระทบได้อย่างรอบคอบ โดยไม่ตัดสินคุณค่าทางศีลธรรมของวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง

แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อและสัญลักษณ์

ทางวัฒนธรรม ของ Émile Durkheim เสนอว่า สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในการกำหนดโครงสร้างสังคมและสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในกลุ่มชน (Durkheim, 1912) แนวคิดนี้สามารถนำมาใช้ในการอธิบายความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการมัดเท้าและการใส่ห่วงคอ ซึ่งมีบทบาทเป็นทั้งเครื่องหมายของสถานะ ความงาม และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

แนวคิดทฤษฎีทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital)

ของ Pierre Bourdieu (1986) อธิบายว่า ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และรสนิยมทางวัฒนธรรมที่แต่ละบุคคลได้รับจากสภาพแวดล้อมทางสังคมมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความเหลื่อมล้ำในสังคม ทุนทางวัฒนธรรมมีบทบาทในการสร้างและรักษาความแตกต่างทางชนชั้น โดยการที่แต่ละกลุ่มสังคมสะสมทุนทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน จะนำไปสู่การรักษาอำนาจและสถานะทางสังคม ในการศึกษาเปรียบเทียบการมัดเท้าในจีนโบราณและการใส่ห่วงคอของผู้หญิงชาวกะเหรี่ยง แนวคิดทุนทางวัฒนธรรมของ Bourdieu สามารถอธิบายได้ว่า การปฏิบัติทางกายภาพเหล่านี้ไม่ใช่เพียงประเพณี แต่ยังเป็น “ทุนทางวัฒนธรรม” ที่ช่วยสร้างสถานะ สัญลักษณ์ความงาม และการยอมรับในสังคมของแต่ละวัฒนธรรม

ทฤษฎีสตรีนิยม (Feminist Theory)

โดยใช้แนวคิดของ Susan Bordo (1993) ที่ได้เสนอว่า ร่างกายของผู้หญิงมักถูกควบคุมและกำหนดความหมายผ่านวัฒนธรรมและอำนาจ โดย Bordo อธิบายว่าการที่ผู้หญิงปรับเปลี่ยน

หรือควบคุมร่างกายของตนเอง เช่น การลดน้ำหนัก หรือการแต่งกาย ไม่ได้เป็นเพียงการกระทำส่วนบุคคล แต่เป็นการแสดงออกซึ่งอำนาจที่ฝังรากในสังคมและวัฒนธรรม การสร้างมาตรฐานความงาม และการบังคับใช้สิ่งเหล่านั้นทำให้ผู้หญิงต้องกำกับดูแลร่างกายตนเองราวกับเป็นความรับผิดชอบส่วนบุคคล ทั้งที่จริงเป็นผลลัพธ์ของโครงสร้างทางอำนาจ แนวคิดนี้สามารถนำมาอธิบายการมัดเท้าในจีนโบราณและการใส่ห่วงยึดคอของผู้หญิงชาวกะเหรี่ยง ได้อย่างเหมาะสม ทั้งสองกรณีสะท้อนการที่ร่างกายผู้หญิงถูกกำหนดรูปแบบตามอุดมคติของความงามและสถานะในสังคม โดยกระบวนการเหล่านี้แม้จะถูกทำให้ดูเหมือนเป็น “ทางเลือกส่วนบุคคล” หรือ “ประเพณีที่ผู้หญิงเต็มใจปฏิบัติ” แต่ในมุมมองของ Bordo นี่คือการควบคุมร่างกายที่แฝงอยู่ในโครงสร้างอำนาจและวัฒนธรรมที่ลึกซึ้ง ทฤษฎีปฏิบัติการทางวัฒนธรรม (Cultural Practice Theory) ของ Sherry Ortner (2006) ซึ่งเน้นการวิเคราะห์ว่าการปฏิบัติของมนุษย์ โดยเฉพาะการกระทำซ้ำ ๆ ในชีวิตประจำวัน เป็นหน่วยสำคัญที่ทำให้วัฒนธรรมดำรงอยู่ และเปลี่ยนแปลง ทฤษฎีนี้อธิบายว่าวัฒนธรรมไม่ได้เป็นเพียงระบบของความคิดหรือค่านิยม แต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างและสร้างใหม่ผ่านการกระทำของผู้คนในสังคม Ortner เสนอว่าการปฏิบัติทางวัฒนธรรมสะท้อนถึงโครงสร้างอำนาจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และค่านิยมที่ฝังลึก เช่นเดียวกับการปฏิบัติทางร่างกายหรือพิธีกรรมสามารถเป็นทั้งการคงไว้ซึ่งโครงสร้างทางสังคม และเป็นช่องทางให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ในเวลาเดียวกัน เมื่อนำทฤษฎีนี้มาใช้กับการมัดเท้า

ในจีนโบราณและการใส่ห่วงคอของผู้หญิงชาวกะเหรี่ยง จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติทั้งสองเป็นกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่ดำรงอยู่ผ่านการกระทำซ้ำ ๆ ซึ่งมีบทบาทในการสร้างและคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ เพศสภาพ และสถานะทางสังคม การกระทำเหล่านี้แม้จะดูเหมือนเรื่องปัจเจก แต่แท้จริงแล้วเชื่อมโยงกับโครงสร้างทางอำนาจและค่านิยมที่กว้างกว่าในแต่ละสังคม

ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบงานวิจัยนี้ภายใต้กรอบแนวคิดที่กำหนดเป็นประเด็น ดังนี้ (1) บริบททางประวัติศาสตร์และค่านิยมทางสังคมของสองวัฒนธรรม (2) ผลกระทบทางกายภาพและจิตใจ (3) การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและการเลือกปฏิบัติ

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้มีขอบเขตเนื้อหา คือ วัฒนธรรมการมัดเท้าของสตรีจีนโบราณและการใส่ห่วงยึดคอของชาวกะเหรี่ยงค้อยาวในประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษาผ่านการค้นคว้าเชิงเอกสาร (Documentary Study) ภายใต้ขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด

2. ประชากรและแหล่งข้อมูล

ประชากรและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ หนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ตารางเปรียบเทียบข้อมูล

(Comparative Analysis Table)

3.2 แบบฟอร์มการวิเคราะห์เอกสาร

(Document Analysis Form)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ค้นคว้าข้อมูลเชิงเอกสารทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และใช้เครื่องมือตารางเปรียบเทียบข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้ จากนั้นจึงนำข้อมูลเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้รวบรวมมาทำการวิเคราะห์และพิจารณาความเชื่อมโยงตีความข้อมูลร่วมกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องภายในกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้

5.2 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางเปรียบเทียบและการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

5.3 การวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้มีการตรวจสอบข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงเปรียบเทียบการมัดเท้าของสตรีจีนโบราณและการใส่ห้วงยัดคอของชาวกะเหรี่ยงคอยาว แบ่งการศึกษาเนื้อหาวิจัยตามกรอบแนวคิดการวิจัย 3 ด้านซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. บริบททางประวัติศาสตร์และค่านิยม

ทางสังคมของสองวัฒนธรรม

วัฒนธรรมการมัดเท้าเริ่มขึ้นในช่วงราชวงศ์ซ่ง (ค.ศ. 960–1279) และแพร่หลายในช่วงราชวงศ์หมิงและชิง โดยเฉพาะในชนชั้นสูง ค่านิยมนี้ถูกเน้นย้ำขึ้นผ่านบทกวีและวรรณกรรมจีนที่พรรณนา “เท้าบัวทอง” ว่าเป็นคุณลักษณะของหญิงงาม ความบริสุทธิ์และเรียบร้อยของผู้หญิงสังคมจีนในยุคนั้นจึงเกิดความเชื่อและกลายเป็นค่านิยมทางสังคมว่าการมีเท้าเล็กจะกลายเป็นที่ยอมรับในฐานะสตรีที่ได้มาตรฐานความงามของสังคม มีคุณสมบัติเป็นสิ่งที่ต้องการของผู้ชายชาวจีน นำมาสู่โอกาสที่จะได้ออกเรือนสูง ค่านิยมนี้ทำให้เด็กหญิงที่เกิดในชนชั้นสูงหรือครอบครัวฐานะดีที่ไม่จำเป็นต้องทำอะไรทำสวน ต้องผ่านการมัดเท้าและรักษาเท้าให้เล็ก ๆ ไว้เพื่อให้ได้รูปรางในอุดมคติเมื่อถึงเวลาออกเรือน ในขณะที่เด็กหญิงที่เกิดในชนชั้นล่างซึ่งต้องทำงานใช้แรงงานไม่สามารถมัดเท้าได้ จะถูกตัดสินว่าเป็นชนชั้นต่ำกว่าทางสังคม (Champabung, 2023) เมื่อหญิงสาวได้ออกเรือนการมัดเท้าจึงไม่ได้มีจุดประสงค์เพียงเพื่อความงามเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างและรักษาสถานะทางสังคมของครอบครัวอีกด้วย การแต่งงานกับครอบครัวที่มีฐานะสูงเทียบเท่าหรือสูงกว่าตน ตรงกับเกณฑ์นิยมในการเลือกคู่ครองทางสังคม ณ ขณะนั้นเป็นเกณฑ์สำคัญในการประเมินคุณค่าของผู้หญิง อย่างไรก็ตาม มีหลักฐานทางวรรณกรรมและงานวิจัยที่ได้สืบค้นแสดงให้เห็นถึง “การลงโทษทางสังคม” ต่อหญิงสาวที่ปฏิเสธการมัดเท้าเช่น การถูกกดดันจากครอบครัว การเลือกปฏิบัติ และการถูกจำกัดบทบาทในสังคมเช่น

ต้องทำงานใช้แรงงานแทนการอยู่กับเรือน ถูกตัดสินสถานะชนชั้นในสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นกลไกหนึ่งที่ใช้ในการแบ่งแยก ควบคุมรักษาสถานะทางชนชั้นในสังคมหญิงสาวชาวจีน และเป็นเหมือนการกดขี่ผู้หญิงผ่านวัฒนธรรมและค่านิยมความงามดังกล่าว (Kongsang, 2016)

ด้านวัฒนธรรมการใส่ห้วงยัดคอของชาวกะเหรี่ยงคอยาว เป็นวัฒนธรรมประเพณีที่มีมาอย่างยาวนานและสืบทอดกันมาชั่วอายุคน ห่วงคอที่สวมใส่นั้นเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงอายุและภูมิหลังของตน บ่งบอกถึงประสบการณ์และสะท้อนได้ถึงความแข็งแกร่งทั้งภายในและภายนอกของเพศหญิงตามมา โดยหญิงที่มีห่วงคอหลายวงและในขณะเดียวกันก็มีลักษณะคอที่ยืดยาวจะได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ประสบการณ์และมีความสำคัญต่อชุมชนชาวกะเหรี่ยงนั้น ๆ เหตุนี้จึงเป็นค่านิยมของหญิงสาวชาวกะเหรี่ยงที่จะนิยมใส่ห่วงคอ สะสมห่วงคอ และทำให้คอของตนนั้นยาว ยิ่งยาวก็ยิ่งทำให้ตนนั้นได้รับการยอมรับทางสังคม มีสถานะทางสังคมที่แตกต่างไป นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างค่านิยมความงามของหญิงสาวชาวกะเหรี่ยงคอยาวจากรุ่นสู่รุ่นอีกด้วย คอที่ยาวนับว่ามีความสวยงาม ความสวยงามสะท้อนอำนาจหรือสถานะในสังคม ในอีกแง่ของวัฒนธรรมการใส่ห่วงคोनี้ยังเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน เป็นสิ่งสะท้อนถึงการยึดมั่นในประเพณีและความเชื่อเรื่องการป้องกันภัย เอกสารทางประวัติศาสตร์เชื่อว่าการใส่ห่วงคอเป็นการป้องกันการถูกโจมตีจากสัตว์ป่า เช่น เสือ โดยมีความเชื่อว่าเวลาที่เสือจู่โจมมักจะจู่โจมเข้าช่วงลำคอ ห่วงคอจึงเปรียบเสมือนเกราะที่ช่วยป้องกันอันตราย นอกจากนี้ยังมี

ความเชื่อว่าห่วงคอสามารถป้องกันวิญญาณร้ายและสิ่งชั่วร้ายได้ เป็นเหมือนเครื่องรางที่ช่วยเสริมพลังชีวิต ปิดเป่าโชคร้าย ชาวกะเหรี่ยงคอยาวมีความเชื่อว่าจุดสำคัญอย่างลำคอเป็นทางผ่านของลมหายใจและพลังชีวิต แม้ว่าประเพณีนี้อาจถูกมองว่าแปลกในสายตาคนนอก แต่การใส่ห่วงคอก็เป็นวัฒนธรรมที่สร้างความภาคภูมิใจของกลุ่มกะเหรี่ยงในการรักษาอัตลักษณ์ของพวกเขา และความเคารพในวิถีชีวิตดั้งเดิม (Panthawutthiyanon, 2001)

2. ผลกระทบของประเพณีที่มีต่อร่างกายและจิตใจ

ผลกระทบทางกายภาพของการมัดเท้าเป็นกระบวนการที่สร้างผลกระทบทางกายภาพที่รุนแรงต่อผู้หญิงโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบิดเบี้ยวของกระดูกเท้าและการหดตัวของกล้ามเนื้อทำให้เท้าไม่สามารถพัฒนาไปตามธรรมชาติ การมัดเท้าเริ่มตั้งแต่ผู้หญิงยังเป็นเด็ก ในช่วงที่กระดูกและกล้ามเนื้อยังคงอ่อนนุ่ม ซึ่งการมัดอย่างแน่นและบีบเข้าหากันคล้ายดอกบัว ทำให้เกิดความผิดปกติของโครงสร้างกระดูก เช่น นิ้วเท้างอ ผิดรูป กระดูกเท้าเปราะ และกล้ามเนื้อลีบ ส่งผลให้การเดินลำบาก ผู้หญิงบางคนต้องใช้ไม้ค้ำยันไปตลอดชีวิต ผลกระทบทางสุขภาพที่ตามมาได้แก่ การติดเชื้อจากแผลพุพองเนื่องจากการถูกมัดเท้า และเมื่อเวลาผ่านไปอาจเกิดการติดเชื้อร้ายแรงถึงขั้นสูญเสียส่วนของกระดูกหรือกล้ามเนื้อ การมัดเท้ายังส่งผลกระทบทางจิตใจอย่างมาก ผู้หญิงที่ถูกมัดเท้าต้องอยู่ภายใต้แรงกดดันจากสังคมที่มองว่า “เท้าบัว” เป็นสัญลักษณ์ของความงามและความเหมาะสมในฐานะภรรยา ความกดดัน

ในการรักษาภาพลักษณ์และสถานะของครอบครัวในสังคมทำให้พวกเขาจำต้องยอมรับการมดเท็จ การปฏิบัติตามประเพณีนี้ทำให้พวกเขาสู้เสียดูแลความเป็นอิสระในการดำเนินชีวิต เนื่องจากไม่สามารถเคลื่อนไหวหรือทำกิจกรรมได้อย่างเสรี นอกจากนี้ การที่ผู้หญิงถูกบังคับให้มดเท็จตั้งแต่อายุน้อยยังส่งผลกระทบต่อความภาคภูมิใจในตนเองในระยะยาว หลายคนอาจรู้สึกว่าคุณค่าของตนถูกประเมินจากรูปลักษณ์ภายนอกมากกว่าความสามารถหรือความคิด ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และไม่สามารถมีชีวิตที่เป็นอิสระได้ (Ko, 2005)

ในส่วนของการใส่ห่วงคอของชาวกะเหรี่ยงคอยาวนั้นมิได้มีแต่ผลกระทบในเชิงลบ แต่ก็ยังมีผลกระทบในเชิงบวกเกิดขึ้นด้วยกล่าวคือทางกายภาพ การสวมใส่ห่วงที่หนักและเพิ่มขนาดเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อกระดูกและกล้ามเนื้อในร่างกายโดยเฉพาะกระดูกคอและกระดูกสันหลัง ห่วงที่สวมใส่ทำให้กระดูกไหล่ถูกกดทับลงมาส่งผลให้คอยาวขึ้น แม้ว่าคอยาวของผู้หญิงจะไม่ได้ยาวขึ้นจริง แต่การสวมใส่ห่วงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่เห็นได้ชัดเจน ทำให้ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อลดลง หากถอดห่วงออกทันที อาจเกิดอันตรายต่อระบบกระดูกและการทรงตัว ผู้หญิงชาวกะเหรี่ยงคอยาวบางคนประสบปัญหาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การก้ม การเงยหน้า หรืองานที่ต้องใช้การเคลื่อนไหวของร่างกายส่วนบน แต่ในเชิงจิตใจ ผู้หญิงที่สวมใส่ห่วงคอกลับรู้สึกภาคภูมิใจในความงามและสถานะทางสังคมที่ห่วงคอมอบให้ ซึ่งสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของตนเอง

3. ความเปลี่ยนแปลงและการเลิกปฏิบัติในปัจจุบัน

การศึกษาผลกระทบของการมดเท็จจะเป็นไปในเชิงลบเสียส่วนใหญ่ การมดเท็จจึงถูกยกเลิกปฏิบัติอย่างเป็นทางการในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมการเมือง และวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในจีนในยุคหนึ่ง เมื่อสังคมจีนเริ่มเปิดรับอิทธิพลจากตะวันตก มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักเกี่ยวกับความโหดร้ายและผลกระทบทางกายภาพที่ร้ายแรงจากการมดเท็จ การตระหนักถึงอันตรายทางกายภาพ เช่น การติดเชื้อ ความพิการถาวร และความเจ็บปวดเรื้อรัง ทำให้สังคมจีนเริ่มมีค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไป เริ่มมองว่าการมดเท็จเป็นสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติอีกต่อไป การเลิกปฏิบัติการมดเท็จจึงเกิดขึ้นพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่กว้างขวาง สตรีจีนในยุคปฏิวัติเกิดการเรียกร้องสิทธิในการเข้าถึงการศึกษา การมีอิสระในการใช้ชีวิต และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมมากขึ้น บทบาทของสตรีในสังคมจึงเริ่มเปลี่ยนแปลง โดยสตรีไม่ได้ถูกจำกัดอยู่แต่ในบ้านหรือในบทบาทของภรรยาและแม่เพียงอย่างเดียว การเรียกร้องนี้ทำให้การมดเท็จถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ขัดขวางพัฒนาการของสตรีในสังคม นอกจากนี้ การปฏิวัติทางการเมืองในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ที่นำไปสู่การล่มสลายของระบบราชวงศ์ และการเข้ามาของแนวคิดทางเศรษฐกิจและสังคมใหม่ ๆ จากโลกตะวันตกยังเร่งให้เกิดการเลิกปฏิบัติประเพณีที่ล้าหลังรวมถึงการมดเท็จด้วย การมดเท็จจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของความโหดร้ายในอดีต และสตรีรุ่นใหม่ก็เริ่มหลีกเลี่ยงและเลิกปฏิบัติไปอย่างรวดเร็ว

ส่วนวัฒนธรรมการใส่ห้วงคอของกลุ่มกะเหรี่ยงคอยาวนั้น ในปัจจุบันยังคงมีอยู่ในบางพื้นที่ โดยเฉพาะในกลุ่มกะเหรี่ยงคอยาวในประเทศพม่าและบางส่วนของประเทศไทย อย่างไรก็ตาม การใส่ห้วงคอเริ่มลดลงอย่างเห็นได้ชัดเนื่องจากผู้หญิงและเด็กผู้หญิงในกลุ่มกะเหรี่ยงเริ่มได้รับโอกาสในการศึกษาและมีการเปิดรับแนวคิดสมัยใหม่มากขึ้น การเข้าถึงความรู้และเทคโนโลยีที่มากขึ้นทำให้มีการตระหนักถึงผลกระทบทางกายภาพของการใส่ห้วงคอของผู้หญิง การเข้าถึงความรู้ที่มากขึ้นพอที่จะเกิดการยอมรับในความสามารถของผู้นำชุมชนหรือความสามารถของสตรี สิ่งเหล่านั้นเป็นปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติตามประเพณีการใส่ห้วงคอลดลงไปเรื่อย ๆ

ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดอีกต่อไป ปัจจุบันเด็กผู้หญิงในชุมชนชาวกะเหรี่ยงจึงสามารถตัดสินใจเองได้ว่าจะใส่ห้วงคอหรือไม่ การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นการแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่เปิดกว้างขึ้นของคนในสังคมชาวกะเหรี่ยงแต่อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมการใส่ห้วงคอยังคงมีความสำคัญในบางพิธีกรรมของชุมชนชาวกะเหรี่ยงคอยาว และยังคงเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนอยู่ (Phrompatima, 2022)

จากข้อมูลที่ได้ข้างต้น ผู้วิจัยขอทำการสรุปเป็นตารางวิเคราะห์เปรียบเทียบความคล้ายและต่างของทั้งสองวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจนถึงการเลิกปฏิบัติดังนี้

กรอบแนวคิด การวิจัย 3 ด้าน	ความคล้าย		ความต่าง	
	การมัดเท้า	การใส่ห้วงยึดคอ	การมัดเท้า	การใส่ห้วงยึดคอ
บริบททาง ประวัติศาสตร์ และค่านิยม ทางสังคม ของสองวัฒนธรรม	1) เป็นค่านิยมความงามของสตรีที่เชื่อว่าความงามต้องผ่านการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ	1) ค่านิยมความงามเพื่อวัตถุประสงค์ในการเพิ่มโอกาสการแต่งงาน	1) ค่านิยมความงามเพื่อให้ได้รับการยอมรับในฐานะผู้นำ	1) ค่านิยมความงามเพื่อให้ได้รับการยอมรับในฐานะผู้นำ
	2) เป็นค่านิยมความงามที่ต้องใช้ระยะเวลาปฏิบัติตั้งแต่อายุยังน้อย	2) ค่านิยมเพื่อความงามเพียงอย่างเดียว	2) ค่านิยมเพื่อความงามเพียงอย่างเดียว	2) ค่านิยมเพื่อความงามเพียงอย่างเดียว
	3) เป็นการสร้างสถานะและบทบาททางสังคมของผู้หญิงให้สูงขึ้น	3) เป็นเพียงค่านิยมทางสังคมเพื่อควบคุมบทบาท สถานะของสตรี	3) เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน	3) เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน
	4) สร้างการยอมรับจากสังคม			

กรอบแนวคิด การวิจัย 3 ด้าน	ความคล้าย		ความต่าง	
	การมัดเท้า	การใส่ห่วงยึดคอ	การมัดเท้า	การใส่ห่วงยึดคอ
ผลกระทบ ของประเพณี ที่มีต่อร่างกายและ จิตใจ	1) ก่อให้เกิดความเจ็บปวดเรื้อรัง เป็นปัญหาสุขภาพ และมีผลต่อ การเคลื่อนไหวร่างกาย ในระยะยาว	1) สังคมมองว่ามีผล กระทบเชิงลบ ในระยะยาว เพียงอย่างเดียว	1) สังคมมองว่ามีทั้ง ผลกระทบเชิงลบ และยังมีเชิงบวก ในระยะยาวอยู่ด้วย เช่นกัน	
	2) เนื่องจากความกดดัน จากครอบครัวและสังคม จึงก่อให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจ ของหญิงสาวในระยะยาว	2) ไม่เกิดความภาคภูมิใจ ในตนเองในระยะยาว	2) เกิดความรู้สึก ภาคภูมิใจ ในวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ ของตนเอง	
		3) รู้สึกว่าคุณค่าของตน ถูกประเมินจากรูปลักษณ์ ภายนอกมากกว่าความ สามารถหรือความคิด ทำให้ขาดความเชื่อมั่นใน ตนเองและไม่สามารถมี ชีวิตที่เป็นอิสระได้	3) รู้สึกภาคภูมิใจ ในความงาม และสถานะทางสังคม ที่ห่วงคอมอบให้	
ความเปลี่ยนแปลง และการเลิกปฏิบัติ ในปัจจุบัน	การเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมืองมีผลต่อการ เปลี่ยนแปลงค่านิยม ที่มีต่อวัฒนธรรมประเพณี		เลิกปฏิบัติ	ยังคงมีการปฏิบัติอยู่ ในบางพื้นที่

การอภิปรายผลและสรุปผล

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประเพณี
การมัดเท้าของสตรีจีนโบราณและการใส่ห่วงคอ
ของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในประเทศไทย
แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่าง
ความงามและสถานะทางสังคม แม้ว่าทั้งสอง
วัฒนธรรมจะมีบริบททางสังคมและประวัติศาสตร์

และภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน แต่มีลักษณะร่วมกัน
บางประการที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์
ทางกายภาพเพื่อกำหนดบทบาทของสตรีในสังคม
ทั้งการมัดเท้าและการใส่ห่วงยึดคอเป็นการดัดแปลง
ร่างกายที่ไม่เพียงเพื่อความงามเท่านั้น แต่ยังเป็น
สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงการเป็นสมาชิก
ที่สมบูรณ์ในสังคมนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด

ของ Durkheim (1912) ที่อธิบายว่าสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในการสร้างโครงสร้างทางสังคมและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มชน

จากการวิเคราะห์ตามแนวคิดทฤษฎีทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) ของ Bourdieu (1986) พบว่าการดัดแปลงร่างกายในทั้งสองวัฒนธรรมเป็นรูปแบบของทุนทางวัฒนธรรมที่แปลงเป็นสถานะทางสังคมและโอกาสทางเศรษฐกิจ โดยร่างกายที่ผ่านการดัดแปลงตามค่านิยมสามารถกลายเป็นสินทรัพย์ทางวัฒนธรรมที่เพิ่มคุณค่าให้ผู้หญิงในตลาดการแต่งงานและเครือข่ายทางสังคม ตัวอย่างปรากฏการณ์ร่วมสมัยเช่นการทำศัลยกรรมความงามในประเทศเกาหลีใต้ก็สะท้อนแนวโน้มนี้ที่มีมาแต่อดีตและยังคงสืบเนื่องมาปัจจุบันอย่างชัดเจน จากข้อมูลของ Statista (2022) พบว่า ผู้หญิงเกาหลีใต้กว่า 25% เคยทำศัลยกรรมเพื่อเสริมความงามอย่างน้อยหนึ่งประเภท โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าสังคมการทำงาน หรือการสร้างภาพลักษณ์ตามค่านิยมทางวัฒนธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าร่างกายยังคงเป็นพื้นที่ของการลงทุนเชิงวัฒนธรรมที่สามารถแปลงเป็นทุนทางเศรษฐกิจและสังคมได้ในยุคปัจจุบัน

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาผ่านมุมมองทฤษฎีสตรีนิยม (Feminist Theory) โดยเฉพาะแนวคิดของ Bordo (1993) ผู้วิจัยมองว่าการดัดแปลงร่างกายเหล่านี้ เป็นผลผลิตของระบบปิตาธิปไตยในสังคมสมัยนั้นที่กำหนดมาตรฐานความงามของผู้หญิง โดยการมัดเท้าและการใส่หังคอก เป็นการแสดงออกของการกดขี่ทางเพศและการควบคุมร่างกายผ่านค่านิยมทางวัฒนธรรม

ร่างกายผู้หญิงถูกกำหนดรูปแบบตามอุดมคติของความงามและสถานะในสังคม ซึ่งทำให้ผู้หญิงต้องเจ็บปวดและจำกัดอิสรภาพทางกายภาพ เพื่อให้ได้รับการยอมรับทางสังคม อย่างไรก็ตาม การศึกษาพบว่า แม้การใส่หังคอกจะทำให้กล้ามเนื้ออ่อนแอและกระดูกสันหลังผิดรูป ก่อให้เกิดความเจ็บปวด แต่ผู้หญิงกะเหรี่ยงกลับมองว่านี่คือเกียรติและความภาคภูมิใจ การปฏิบัติตามประเพณีเป็นสิ่งที่ทำให้พวกเธอ “สมบูรณ์” ตามมาตรฐานของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Duangwiset (2022) ที่ว่ามนุษย์แต่ละวัฒนธรรมมีวิธีสร้างความงามบนร่างกายที่แตกต่างกัน บางวิธีอาจดูแปลกหรือรุนแรงในสายตาคนนอก แต่ล้วนมีความหมายเฉพาะในวัฒนธรรมนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำแผลเป็นของชนเผ่าแอฟริกัน การเขียนลายบนใบหน้า การมัดเท้า การรัดเอว หรือการทำให้คอยืดยาว

เมื่อมองในมุมมองของค่านิยมความงามเพื่อเป็นสัญลักษณ์แสดงบทบาทของตนในสังคมแล้ว สามารถเห็นได้ว่าความคิดดังกล่าวยังคงมีผลสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน การมัดเท้าและการใส่หังคอกยังสะท้อนให้เห็นว่ามาตรฐานความงามเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดโดยสังคมและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อสังคมพัฒนาและผู้คนมีอิสระในการตัดสินใจเกี่ยวกับร่างกายของตนเองมากขึ้น สิ่งที่เคยถูกมองว่าสำคัญในอดีตอาจกลายเป็นสิ่งที่ถูกปฏิเสธในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Benedict (1934) ที่กล่าวว่าวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

สิ่งที่น่าสนใจจากผลการศึกษาคือ ทั้งสองวัฒนธรรมเป็นตัวอย่างของการสร้างค่านิยม

ความงามที่มีมาแต่อดีตและมีได้หายไปจากสังคม เพียงแต่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมตามยุคสมัย ในปัจจุบัน แม้จะไม่มีกรรมดัดเท้าหรือเกิดการกลืนหายไปของประเพณีการใส่ห้วงคอแล้ว แต่แรงกดดันทางสังคมเกี่ยวกับความงามยังคงมีอยู่ โดยปรากฏในรูปแบบอื่น เช่น การทำศัลยกรรมความงาม ที่แม้จะไม่เจ็บปวดรุนแรงเท่าในอดีต แต่ยังคงสะท้อนการที่ร่างกายถูกกำหนดโดยค่านิยมทางสังคม งานวิจัยร่วมสมัยหลายชิ้นสนับสนุนแนวคิดนี้ เช่น Kosuwan (2014) พบว่าแม้แต่บุคคลที่มีรูปร่างหน้าตาดีก็ยังมีควมวิตกกังวลเกี่ยวกับร่างกายตนเองในระดับสูง อันเป็นผลจากแรงกดดันทางสังคมและมาตรฐานความงามที่นำเสนอในสื่อ เช่นเดียวกับที่ Stewardson et al. (2020) และ Anderson-Fye (2017) แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมต่อการสร้างภาพลักษณ์ร่างกาย

ประเด็นสำคัญอีกประการจากการศึกษา คือความแตกต่างของผลลัพธ์ระยะยาวระหว่างสองวัฒนธรรม กรณีการใส่ห้วงคอของชาวกะเหรี่ยงคอยาวยังคงดำรงอยู่ โดยถูกปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แม้ว่าความหมายดั้งเดิมอาจเลือนหายไปบ้าง แต่ยังคงมีคุณค่าบางประการในสังคมปัจจุบัน ในขณะที่การมัดเท้าของสตรีจีนถูกยกเลิกไปโดยสิ้นเชิงเนื่องจากผลกระทบเชิงลบที่รุนแรงต่อสุขภาพและเสรีภาพของผู้หญิง ความแตกต่างนี้สะท้อนให้เห็นว่าสังคมมีการประเมินคุณค่าและผลกระทบของประเพณีวัฒนธรรม และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงหรือปรับตัวตามความเหมาะสม

อย่างไรก็ตาม ตามทฤษฎีปฏิบัติการทางวัฒนธรรม (Cultural Practice Theory) ของ Ortner (2006) ผู้หญิงในทั้งสองวัฒนธรรมไม่ได้เป็นเพียงผู้รับวัฒนธรรมอย่างไร้อำนาจ แต่มีการต่อรองและปรับใช้ประเพณีตามบริบทที่เปลี่ยนไป ดังจะเห็นได้จากการที่สตรีในสังคมจีนเริ่มต่อต้านการมัดเท้าเมื่อแนวคิดเรื่องสิทธิสตรีแพร่หลายมากขึ้น และกลุ่มกะเหรี่ยงรุ่นใหม่ที่มีการศึกษาเริ่มตั้งคำถามกับประเพณีการใส่ห้วงคอ แสดงให้เห็นถึงพลังในการมีส่วนร่วมกำหนดและเปลี่ยนแปลงวิถีปฏิบัติทางวัฒนธรรมของพวกเธอเอง

โดยสรุป การศึกษาเปรียบเทียบนี้ทำให้เข้าใจถึงความซับซ้อนของวัฒนธรรมและบทบาทของค่านิยมที่มีต่อร่างกายของสตรี วัฒนธรรมไม่ได้หยุดนิ่ง แต่มีพลวัตและปรับเปลี่ยนไปตามบริบททางสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าการอนุรักษ์วัฒนธรรมควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจและการเคารพสิทธิของแต่ละบุคคล มากกว่าการบังคับให้ปฏิบัติตามเพียงเพื่อรักษาขนบธรรมเนียม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonreung (2017) ที่แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เกิดจากหลายปัจจัย ส่งผลให้เกิดการผสมผสานและปรับตัวของโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมตามยุคสมัย

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยนี้จะเสริมความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม ร่างกาย และอัตลักษณ์ พร้อมนำเสนอแนวทางสำหรับ

การศึกษาต่อยอดที่รักษาคุณค่าทางวัฒนธรรม การดัดแปลงร่างกายในวัฒนธรรมต่าง ๆ ทั่วโลก
 ควบคู่กับการเคารพสิทธิมนุษยชนและสุขภาวะ เพื่อเข้าใจปัจจัยสากลและปัจจัยเฉพาะที่ส่งผลต่อ
 ของปัจเจกบุคคล ผู้ที่สนใจศึกษาต่อยอดงานวิจัย การคงอยู่หรือการเปลี่ยนแปลงของประเพณีเหล่านี้
 ในอนาคตอาจขยายขอบเขตสู่การศึกษาเปรียบเทียบ

REFERENCES

- Anderson-Fye, E. (2017). Cultural influences on body image and eating disorders. In W. S. Agras & A. Robinson (Eds.), **Oxford: Oxford University Press**, vol. 1. Benedict, R. (1934). **Patterns of culture**. USA: Houghton Mifflin Company.
- Boonreung, P. (2017). Social, cultural, and economic changes of border communities in relation to the ASEAN Economic Community (AEC): The emergence of the Phu Du border checkpoint and local responses in Ban Khok District, Uttaradit Province. **Prawaphapsin Academic Journal**, 4(1). (In Thai)
- Bordo, S. (1993). **Unbearable weight: Feminism, Western culture, and the body**. Berkeley: University of California Press.
- Bourdieu, P. (1986). **The forms of capital**. In J. Richardson (Ed.), **Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education** (pp. 241–258). New York: Greenwood.
- Champabung, N., Dechhamat, R., & Phirumleertomorn, P. (2023). The foot-binding culture in the translated novel “Secret Letters of Bai He.” **Fah Nua Journal**, 14(1). (In Thai)
- Duangwises, N. (2022). **Anthropology of beauty and body**. Sirindhorn Anthropology Centre Research Database. (In Thai)
- Durkheim, É. (1912). **The elementary forms of religious life**. France: Alcan.
- He, T. (2018). **The status and roles of women in the early Tang Dynasty (618-754 CE)**. Master’s Thesis, Srinakharinwirot University, Bangkok. (In Thai)
- Kanjanasuphan, J. (2020). Participatory action research for the sustainable preservation of Karen culture: A case study of the Karen ethnic group in Ratchaburi Province. **Thonburi Rajabhat University Journal**, 14(2). (In Thai)
- Ko, D. (2005). **Cinderella’s sisters: A revisionist history of footbinding**. University of California Press.

- Kongsaeng, K. (2016). “Body under control”: The changing meaning of “beauty” of Thai-Chinese women in the modern way of life. *Lampang Rajabhat University Journal*, 5(2), 239-242. (In Thai)
- Kosuwan, K. (2014). **A study of physically fit individuals’ physical anxiety and beauty concern.** Thammasat University. (In Thai)
- Kraiwijit, B. (2016). **Confronting representations of the Phlow Karen in the Huai Kha Khaeng Wildlife Sanctuary.** Doctoral Dissertation, Thammasat University, Pathum Thani. (In Thai)
- Lapo, P. (2018). **The effect of wearing neck rings on cardiovascular function and blood flow to the brain in Karen Kayin women in Thailand.** Doctoral Dissertation, Chulalongkorn University, Bangkok. (In Thai)
- Lawitts, D. R. (2008). **Between two selves: Politics of identity and negotiation of rights for Kayan refugees in Mae Hong Son Province, Thailand.** Master’s Thesis in Arts, Sustainable Development Program, Graduate School, Chiang Mai University.
- Mei, Q., Gu, Y., Kim, J., Xiang, L., Shim, V., & Fernandez, J. (2023). Understanding the form and function in Chinese bound foot from last-generation cases. *Frontiers in Physiology*, 14.
- Naksuk, A. (2022). **Foot binding and the oppression of women in Chinese society from the Song to Ming Dynasties.** Master’s Thesis, Silpakorn University, Bangkok. (In Thai)
- Ortner, S. B. (2006). **Anthropology and Social Theory: Culture, Power, and the Acting Subject.** Durham, NC: Duke University Press.
- Panthawutthiyanon, W. (2001). **Padong: Maya-power in the brass circle.** Bangkok: Sarnkadee Publishing. (In Thai)
- Phalomanee, S., & Satyopaph, S. (2019). **The status and roles of Chinese women in the short story collection “Silent Voices from the Mainland.”** *Phiknethsawat Journal*, 15(1). (In Thai)
- Reischl, U., Nandikolla, V., Colby, C., & Mijović, B. (2008). A case study of Chinese bound feet: Application of footprint analysis. *Collegium Antropologicum*, 32(2).
- Rogers, E. M. (1962). *Diffusion of innovations.* New York: Free Press.

- Santasombat, Y. (1997). **Human beings and culture (2nd ed.)**. Bangkok: Thammasat University Press. (In Thai)
- Statista. (2022). **Share of South Korean women who have undergone cosmetic surgery as of 2020**, by age group. Retrieved May 4, 2025, from <https://www.statista.com/statistics/1104046/south-korea-female-cosmetic-surgery-share-by-age-group/>
- Stewardson, L., Nolan, J., & Talleyrand, R. (2020). Eating disorders and body image concerns in men of color: Cultural considerations. **Journal of Mental Health Counseling, 42**(2).
- Sukkasame, S. (2021). Livelihoods and dwellings security: The challenges of indigenous Karen people. **Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences), 14**(4).
- Wongsoongchan, K., Pengampai, K., Sonsupap, P., Thongthap, L., Emyaem, S., Bansan, S., & Chotawan, P. (2017). **Cultural adaptation in the modern world of the Karen people in the Karen waterfall village**, Khlong Lan Phatthana Subdistrict, Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province. Proceedings of the 4th National Academic Conference. (In Thai)
-